

Комунальний заклад Київської обласної ради
"Чорнобильський медичний фаховий коледж"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Гетяна КРАВЧЕНКО

"31 серпня" 2023 року

Циклова комісія природничо-наукових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

*Основи психології та міжособове спілкування,
медичної етики та деонтології*

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ :

22 Охорона здоров'я

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ:

223 Медсестринство

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ :

Сестринська справа

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИЙ СТУПІНЬ:

Фаховий молодший бакалавр

МОВА ВИКЛАДАННЯ:

Українська

Яготин
2023

Робоча програма Основи психології та міжособове спілкування, медичної етики та деонтології

для здобувачів освіти за напрямом підготовки 223 Медсестринство

Освітньо-професійна програма Сестринська справа
2023 року

Головата Аліна Вадимівна, викладач

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма схвалена на засіданні циклової комісії природничо-наукових дисциплін

Протокол № 1 від "31" серпня 2023 року

Голова комісії (Олександр ТОЛКАЧОВ)

Перезатверджено:

20 _____ рік _____
20 _____ рік _____
20 _____ рік _____
20 _____ рік _____

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Кількість кредитів – <u>3</u>	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u> Напрямок підготовки <u>223 Медсестринство</u>	Нормативна
Загальна кількість годин - 90	освітньо-професійна програма (ОПП) <u>Сестринська справа</u>	Рік підготовки:
		<i>1-й</i>
		Семестр
		<i>2-й</i>
		Лекції:
		<i>36 год</i>
		Практичні
<i>24 год</i>		
Самостійна робота:		
<i>30 год</i>		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача освіти - 2	<i>Освітній ступінь: фаховий молодший бакалавр</i>	Вид контролю: <i>Диф. залік</i>

2. Мета та завдання освітнього компонента

Програму з освітнього компонента «Основи психології та міжособове спілкування, медичної етики та деонтології» для КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж» за ОПП “Сестринська справа” відповідно до складових галузевих стандартів вищої освіти — освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки фахових молодших бакалаврів і навчальних планів 2023 р. На вивчення цього освітнього компонента передбачено 90 год, з них — лекцій 36, практичних занять — 24, самостійної позааудиторної роботи — 30 год. У програмі виділено 3 розділи: “Загальна психологія”, “Міжособове спілкування” та “Медична етика та деонтологія” .

У нинішніх умовах психологія є науковою галуззю, що привертає увагу як фахівців усіх спеціальностей вищої кваліфікації, так і пересічних людей, які прагнуть підвищити свою психологічну культуру. У сучасному суспільстві особистість являє собою єдність морфологічної, психоемоційної та соціогенної структур та полягає в підготовці медичної сестри до спілкування з пацієнтом і встановлення їхньої ефективної взаємодії. Медсестринська справа належить до соціономічних професій, що ґрунтується на системі людина—людина та потребують дотримання конфіденційності при здійсненні фахових завдань. У медицині та медсестринській справі зокрема виникає багато етичних проблем, що стосуються народження, смерті, трансплантації, клонування, репродуктивного здоров'я тощо, у зв'язку з чим знання етики і деонтології залишаються для медичної сестри актуальними.

Найбільш складним і найменш пізнаним явищем природи є психіка людини. І тому до її вивчення звертаються майже всі вчені незалежно від професійного спрямування та підготовки. Освітній компонент “Основи психології та міжособове спілкування, медичної етики та деонтології” покликана сприяти розширенню кола знань майбутніх фахівців про людську особистість, підвищенню психологічної культури для глибшого розуміння себе та інших, для самовдосконалення, пристосування до змін у навколишньому середовищі.

Вивчення психології необхідне для підвищення ефективності власної професійної діяльності, найповнішого використання особистісного потенціалу людини, налагодження стосунків між членами колективу.

Висока медична культура, етикетна поведінка учасників акту спілкування, професіоналізм майбутнього медичного працівника, деонтологічна підготовка значною мірою визначаються рівнем психологічної освіти в теоретичному й практичному контексті.

Мета освітнього компонента — вивчення психології особистості, діяльності, спілкування, конфліктології взаємовідносин і взаємостосунків, елементів психологічного забезпечення професійної діяльності.

За навчальним планом вивчення “Основ психології та міжособового спілкування, медичної етики та деонтології” здійснюється на першому році навчання.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- лекції;
- практичні заняття;
- самостійна позааудиторна (індивідуальна) робота студентів.

Предметна (циклова) комісія має право вносити зміни до навчальної програми (15 %) залежно від організаційних і технічних можливостей, напрямів наукових досліджень, екологічних особливостей регіону, але відповідно до кінцевих цілей ОПП за фахом підготовки та навчальним планом.

Засвоєння тем контролюється на практичних заняттях. Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня знань студентів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач, трактування результатів тощо.

Після вивчення освітнього компонента здобувачі освіти повинні знати:

- головні проблеми та завдання психології на сучасному етапі розбудови нашого суспільства;
- методи дослідження загальної психології;
- закономірності формування та властивості психічних процесів, психічної діяльності, емоційно-вольової сфери;
- психологію та психологічну структуру особистості;
- психічний стан особистості та психічні процеси, які відбуваються в організмі людини;
- характеристику пізнавальних та емоційно-вольових психічних процесів;
- явища адаптації, синестезії, сенсibiliзації;
- процеси та види пам'яті;
- види мислення і мислительні операції;
- властивості уваги;
- види емоцій і почуттів, вольові якості особистості;
- культуру спілкування та етику взаємовідносин медичних працівників, загальну характеристику діяльності медичної сестри;
- психологію та мистецтво спілкування, його види, методи;
- психологічні особливості спілкування, конфліктології, міжособистісних відносин, стосунків у колективі.
- основні принципи медичної етики та деонтології;
- основні етичні категорії;
- Етичний кодекс медичної сестри України;
- особливості спілкування медичної сестри з пацієнтами різного віку;
- типи діяльності медичної сестри;
- особливості поведінки медичної сестри залежно від типу пацієнта;
- види ятрогеній та методи профілактики їх;
- біоетичні проблеми народження та смерті;
- як дотримуватися принципів конфіденційності;
- як дотримуватися професійної таємниці.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- визначати індивідуально-психологічні особливості за допомогою прийомів та методів психологічного дослідження;
- спостерігати, аналізувати, узагальнювати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів;
- визначати форми спілкування та стосунки в практичній роботі;
- установлювати психологічний контакт із співрозмовником;
- володіти правилами спілкування;
- планувати проведення психологічного дослідження;
- оцінювати результати проведеного психологічного дослідження;
- виявляти тип пацієнта та оцінювати його психічний стан;
- використовувати прийоми саморегуляції та саморелаксації;
- володіти засобами подолання міжособистісних конфліктів;
- самостійно працювати з науковою літературою;
- основні принципи медичної етики та деонтології;
- основні етичні категорії;
- Етичний кодекс медичної сестри України;
- особливості спілкування медичної сестри з пацієнтами різного віку;
- типи діяльності медичної сестри;
- особливості поведінки медичної сестри залежно від типу пацієнта;
- види ятрогенії та методи профілактики їх;
- біоетичні проблеми народження та смерті;
- як дотримуватися принципів конфіденційності;
- як дотримуватися професійної таємниці.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

- сучасні підходи, методичні прийоми, що використовуються під час вивчення психології особистості, спілкування, міжособистісних відносин, стосунків у групі, колективі;
- досягнення сучасної психологічної науки;
- проблеми в повсякденній діяльності медичного працівника, пов'язані з доглядом за пацієнтами.

ОПП «Сестринська справа» Загальні компетентності (ЗК)

ЗК. 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК. 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК. 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК. 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК. 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК. 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК. 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК. 1. Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК. 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.

СК. 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.

СК. 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

СК. 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК. 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

СК. 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

Програмні результати навчання (РН)

РН. 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН. 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН. 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН. 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

РН. 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

3. Програма освітнього компонента

№ з/п	Методи навчання	Зміст	
1	<i>Лекція</i>	<p>Вступ. Значення і завдання загальної та медичної психології Психологія як наука. Предмет, методи та завдання. Особистість. Психологія особистості.</p> <p>Предмет психології та завдання. Рефлекторна природа психіки, умовно-рефлекторна діяльність людини, зовнішнє та внутрішнє гальмування. Психіка та свідомість. Характерні особливості, структурні компоненти свідомості. Психічні стани, процеси, властивості.</p> <p>Основні напрями в сучасній психології. Основні галузі психологічних знань, зв'язок з іншими науками. Основні вимоги до методів психології, провідні принципи об'єктивних методів у психологічному дослідженні. Основні методи психології: спостереження, експеримент. Додаткові методи психології: тест, опитування, бесіда, аналіз продуктів діяльності, узагальнення незалежних характеристик, самооцінювання. Кількісний та якісний аналіз дослідження психічних явищ.</p> <p>Загальна психологія та її розділи. Значення медичної психології для медичного працівника. Завдання медичної психології і основних методів психологічного дослідження (систематичні, несистематичні) та їх застосування в медичній практиці, а саме: спостереження (включне, польове), бесіда (в тому числі інтерв'ю), експеримент (природний та лабораторний).</p> <p>Поняття про особистість, структура. Активність особистості, джерела. Історія розвитку психології особистості. Розвиток і виховання особистості. Періодизація психічного розвитку та етапи життєвого шляху особистості. Спрямованість особистості, мотиви, система саморегуляції, індивідуально-типологічні особливості, можливості особистості. Рушійні сили розвитку особистості, біогенетичний і соціогенетичний закони розвитку. Фрейдизм, неофрейдизм. Генетичний аспект особистості: від задатків до здібностей.</p>	2
2	<p><i>Самостійна робота</i></p> <p><i>Лекція</i></p>	<p><u><i>Основні етапи розвитку психології та її концепції.</i></u></p> <p>Темперамент. Характер. Здібності</p> <p>Темперамент, типи, характеристика їх. Зв'язок типів темпераменту та типів вищої нервової діяльності. Основні властивості, фізіологічне підґрунтя темпераменту. Співвідношення темпераменту та групи крові людини.</p> <p>Поняття про характер, структура, зміст. Компоненти характеру, основні риси, властивості. Акцентуації та формування характеру. Класифікація характерів за Т. Рібо.</p>	2

	<p><i>Самостійна робота</i></p>	<p>Особливості спілкування залежно від типу акцентуації характеру.</p> <p>Здібності, структура, різновиди. Індивідуальні відмінності у здібностях людей та їх природні передумови. Інтелект, структура.</p> <p><u>Вчення І. Павлова про типи нервової системи та вищої нервової діяльності.</u></p>	<p>2</p>
<p>3</p>	<p><i>Лекція</i></p>	<p>Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять. Емоції та почуття. Воля</p> <p>Загальна характеристика пізнавальних психічних процесів. Пізнавальна діяльність. Відчуття, фізіологічне підґрунтя. Класифікація, різновиди, властивості відчуттів. Відчуття та діяльність. Різновиди, властивості сприймань. Спостереження та спостережливість. Взаємозв'язок відчуттів, особливості сприймання.</p> <p>Мислення як процес. Соціальна природа мислення. Розумові дії, операції, форми та методи мислення. Процес розуміння, розв'язування завдань. Індивідуальні особливості, різновиди, розлади мислення. Мислення як вища форма відображення світу. Шляхи формування творчого мислення та його якості.</p> <p>Пам'ять. Різновиди, теорії, індивідуальні особливості. Запам'ятовування, різновиди. Відтворення та його різновиди. Забування, причини.</p> <p>Емоції та почуття. Фізіологічне підґрунтя, вираження, форми переживання емоцій і почуттів. Вищі почуття. Воля. Довільні дії, їх особливості. Аналіз складної вольової дії. Основні якості волі, безвілля, причини, переборення.</p>	<p>2</p>
<p>4</p>	<p><i>Самостійна робота</i></p> <p><i>Лекція</i></p> <p><i>Самостійна робота</i></p>	<p><u>Пам'ять. Види. Розлади.</u></p> <p>Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування</p> <p>Поняття про мову, її функції, різновиди мовлення. Фізіологічний механізм мовної діяльності.</p> <p>Поняття про спілкування. Засоби, функції, різновиди спілкування.</p> <p>Компоненти, що сприяють розвитку комунікації як основи для побудови взаємовідносин: відчуття присутності, основні принципи вміння слухати, вміння сприймати, проявляти турботу, розкриватися самому, співпереживати, бути щирим, поважати іншу людину тощо.</p> <p>Одяг, його значення для ефективності спілкування. Культура спілкування.</p> <p><u>Особливості поведінки медичного працівника з хворими,</u></p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>

5	Лекція	<p><u>у яких наявні розлади психічних процесів.</u></p> <p>Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння</p> <p>Вплив особливостей темпераменту, характеру особистості на індивідуальний стиль спілкування, моральні, інтелектуальні риси характеру.</p> <p>Особистісні орієнтації та рівні спілкування: життєва, громадянська, активно-жорстока, пасивно-поступлива, “ринкова”, “накопичувальна”, схимницька. Рівні спілкування за А.Б. Добровичем: примітивний, конвенційний, діловий, стандартизований, ігровий, духовний, маніпулятивний. Індивідуальні типи спілкування. Стадії міжособистісного розуміння. Адекватність розуміння поведінки інших людей. Засоби інтерпретації в процесі міжособистісного розуміння: аналітичний, емоційний, перцептивно-асоціативний, соціально-асоціативний. Феномени ідентифікації, рефлексії, емпатії.</p>	2
	Самостійна робота	<p><u>Типові стилі комунікативної поведінки.</u></p>	2
6	Лекція	<p>Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій</p> <p>Конфлікт, причини, типи, структура, динаміка. Необгрунтовані судження у спілкуванні як передумова конфлікту. Функції, типологія конфліктів. Міжособистісні конфлікти різного змісту. Психологічна структура конфлікту. Внутрішньогрупові та міжгрупові конфлікти. Психологічні особливості управління конфліктом. Основні типи поведінки при розв’язанні конфлікту.</p> <p>Відстань між співрозмовниками та особистий простір. Типи запитань, що використовує медична сестра, проводячи інтерв’ю. Типи поведінкових реакцій пацієнтів: агресивність, впевненість у собі, неупевненість у собі. Стиль поведінки з неупевненим пацієнтом. Можливі реакції поведінки пацієнтів в критичних ситуаціях. Етапи безпосередніх взаємин між медичною сестрою та пацієнтом. Основні навички, які будуть корисними при взаємодії з пацієнтом. Класифікація типів пацієнтів. Діяльність медичної сестри за І. Харді.</p>	2
	Самостійна робота	<p><u>Особливості спілкування медичного працівника з пацієнтами в умовах стаціонару. Психологічні варіанти взаємовідносин медичної сестри і пацієнта</u></p>	2
7	Лекція	<p>Розвиток психіки. Свідомість</p> <p>Психічна діяльність та єдність процесу розвитку психіки (інстинкт, навичка, інтелектуальні дії).</p> <p>Характеристика функціональних структур (блоків) мозку</p>	2

		<p>та їх значення в психічній діяльності людини.</p> <p>Свідомість як вищий рівень психічної діяльності, її структура (самосвідомість, підсвідомість), види свідомості (суспільна, індивідуальна). Розлад свідомості. Поведінка медичного працівника по відношенню до пацієнтів із розладом свідомості.</p>	
8	<p><i>Самостійна робота</i></p> <p><i>Лекція</i></p>	<p><u>Історичний розвиток психіки. Єдність процесу розвитку психіки</u></p> <p>Особистість і колектив. Психологічні особливості взаємовідносин медичних працівників між собою. Психічні якості особистості</p> <p>Професійна діяльність, аналіз професійної діяльності медичного працівника, значення самовиховання. Психічні та моральні якості медичного працівника. Психограма медичного працівника.</p> <p>Медичний колектив, його значення в діяльності медичного працівника. Принципи дружніх відносин, значення критики та самокритики в колективних стосунках, норми взаємовідносин, субординація. Мікроклімат, соціально-психологічний клімат у колективі. Фактори благополучного мікроклімату: психологічна захищеність, економічна захищеність, сумісність.</p> <p>Психологія міжособистісних відносин. Значення самовиховання, такту для добрих взаємовідносин. Лідер і лідерство в колективі. Психологічні особливості управління колективом. Значення добрих взаємовідносин у медичному колективі для лікування й одужання хворих. Культура мовлення, три основні етапи культурного мовлення. Форми міжособистісного спілкування, значення одягу для ефективності спілкування.</p> <p>Конфлікт, його функції: конструктивна, деструктивна. Класифікація конфліктів: внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий та міжгруповий, істинний (справжній, прихований) та хибний (помилковий). Типи поведінки в конфліктній ситуації. Запобігання конфліктам та подолання їх. Психологічні особливості управління конфліктом.</p>	2 2
9	<p><i>Самостійна робота</i></p> <p><i>Лекція</i></p>	<p><u>Особливості спілкування медичних працівників між собою.</u></p> <p>Психічні процеси в нормі та патології. Пізнавальна діяльність. Емоційно-вольові процеси</p> <p>Відчуття, його зв'язок з аналізаторами і скаргами хворого. Розлади відчуття та особливості поведінки медичного працівника з хворим. Характеристика сприймання, його зв'язок із відчуттям, класифікація розладу сприймання і тактики медичного працівника з хворим.</p>	2 2

11	Лекція	<p>Психологічні проблеми лікувального процесу та сучасної біоетики</p> <p>Визначення психічного стану пацієнтів залежно від віку (дорослих і людей похилого та старечого віку). Особливість психологічного стану дітей та підлітків під час хвороби та поведінка медичного персоналу по відношенню до них. Ставлення до хвороби (адекватне та неадекватне). Поняття про внутрішню картину хвороби (ВКХ), її рівнів, значення для одужання та тактика медичного працівника залежно від ВКХ.</p> <p>Мієлогенії, їхня класифікація (ятрогенії, егогенії, егротогенії), причини виникнення, характеристика. Класифікація ятрогенії (ятропсихогенія, ятрофізіогенія, ятрофармакогенія), можливості усунення їх та профілактика. Поняття про госпіталізм, причина, профілактика. Психогенні (канцерофобія, кардіофобія) та соматогенні (переляк, маячіння) реакції у хворої людини, їх поняття, причини та профілактика.</p> <p>Принципи співбесіди з пацієнтом. П'ять складових частин спілкування: відправник, повідомлення або інформація, канал спілкування (спосіб передачі інформації), отримувач, зворотний зв'язок — відповідь. Магнітні збурення та психічний стан людини.</p>	2
	Самостійна робота	<p><u>Сучасні психологічні проблеми біоетики..</u></p>	2
12	Лекція	<p>Особливості взаємовідносин медичних працівників і хворих. Біоетичні проблеми в сучасній медицині</p> <p>Характеристика особливостей психічного стану хворих у терапевтичному, хірургічному, гінекологічному, психоневрологічному, онкологічному та інших відділеннях, у дитячому стаціонарі, поведінка медичного працівника з хворим залежно від його хвороби. Особливості спілкування з родичами хворих. Вагітність у неповнолітніх, аборти, статева орієнтація, венеричні захворювання та СНІД, безпліддя.</p> <p>Біоетичні проблеми народження: штучне запліднення, переривання вагітності, сурогатне материнство, клонування.</p> <p>Етичні проблеми вмирання, реанімації і смерті. Ставлення пацієнта до смерті.</p> <p>Біоетичні проблеми смерті: автопсія, смерть мозку, евтаназія. Трансплантація органів і тканин.</p>	2
13	Лекція	<p><u>Психологічні особливості взаємовідносин медичного працівника з пацієнтами алкогольно- та наркозалежними, хворими на СНІД та ВІЛ-інфікованими</u></p> <p>Особливості психологічного спілкування з пацієнтами в паліативній медицині та в надзвичайних ситуаціях</p>	2

		<p>Паліативна медицина, її мета, завдання. Особливість психологічного стану пацієнтів при тяжкому захворюванні. Стадії психічної реакції у безнадійно хворих, тактика медичного працівника.</p> <p>Поняття про кризи. Типи криз: кризи росту, дозрівання та ситуаційні кризи. Фази кризи: психологічний шок, заперечення або відчай, визнання, адаптація, пристосування. Втручання в кризу та мета втручання в кризову ситуацію. Принципи втручання в кризову ситуацію. Заходи щодо подолання кризи. Стадії емоційних реакцій. Можливі реакції поведінки пацієнтів у критичних ситуаціях (пасивний індивід, впевнений індивід, агресивний індивід).</p> <p>Поняття про благополуччя та його види (фізичне, психологічне, міжособистісне, соціальне, духовне, моральне). Особливості психологічного спілкування з пацієнтами при надзвичайних ситуаціях. Повідомлення про нещастя — рекомендації людині, яка повідомляє про нещастя. Поради тим, хто переживає горе. Стадії трауру.</p>	
14	<p><i>Самостійна робота</i></p> <p><i>Лекція</i></p>	<p><u>Фактори, що впливають на психічні властивості людини. Стрес і здоров'я.</u></p> <p>Психопрофілактика. Психогігієна. Психічна саморегуляція</p> <p>Психопрофілактика та психогігієна. Важливість психопрофілактики, її складові частини. Психогігієна та її розділи, характеристика і значення її для здоров'я. Психогігієна трудової діяльності й побуту та сімейних відносин.</p> <p>Психотерапія, її методи, значення для лікування хворої людини і відновлення її нормального психічного стану, види психотерапії (непряма, колективна, трудова тощо). Значення психічної саморегуляції. Основні правила психічної саморегуляції. Форми психічної саморегуляції; самовиховання, самопізнання, самопорівняння, самозобов'язання, самовправи, самонавіювання, самопримушування і самонаказ, самозвіт, самоконтроль, самозаохочування і самопокарання. Психологічний захист (індивідуальний та груповий аутотренінг) та механізми психологічного захисту (витіснення, проєкція, ідентифікація). Значення аутогенного тренування.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
15	<p><i>Самостійна робота</i></p> <p><i>Лекція</i></p>	<p><u>Гіпноз, стадії та методи гіпнотерапії. Як зберегти психічне здоров'я.</u></p> <p>Основні принципи та поняття про медичну етику та деонтологію. Професійна поведінка медичної сестри. Етичні категорії. Етичний кодекс медичної сестри України</p>	<p>1</p> <p>2</p>

16	<p><i>Самостійна робота</i></p> <p><i>Лекція</i></p>	<p>Історія етичних концепцій і вчень. Поняття про медичну етику, її основні завдання. Медична деонтологія як розділ медичної етики, її основні завдання.</p> <p>Основні етичні категорії: обов'язок, гідність, совість, честь, відповідальність. Поняття про обов'язок медичної сестри. Почуття гідності, честі і відповідальності — невід'ємна риса характеру медичної сестри.</p> <p>Етичний кодекс медичної сестри України, значення морально-етичних норм в охороні здоров'я населення, роль медичної сестри в дотриманні етичних норм.</p> <p><u>Сучасні етико-нормативні документи</u> <u>Етика взаємовідносин медичної сестри в лікувально-профілактичних закладах різного профілю</u></p> <p>Помилки в професійній діяльності медичних працівників та етичне оцінювання їх. Взаємовідносини медичних працівників</p> <p>Об'єктивні і суб'єктивні причини виникнення помилок у роботі медичної сестри. Порушення медичною сестрою своїх професійних обов'язків: технічні, тактичні, діагностичні. Проступки медичних сестер: цивільні, адміністративні, дисциплінарні.</p> <p>Відповідальність медичних сестер за скоєні проступки: цивільна, адміністративна, дисциплінарна. Кримінальна відповідальність медичних сестер за скоєння злочинів.</p> <p>Колегіальність у медичному колективі як один із наріжних принципів регулювання стосунків між співробітниками. Медицина в кращих своїх моральних зразках і намаганнях. Концептуальні принципи та засади професійної колегіальності. Фахова взаємоповага, порозуміння та вимогливість до практичної роботи медичних працівників заради інтересів пацієнта.</p> <p>Етика взаємовідносин медичної сестри в лікувально-профілактичних закладах різного профілю (стаціонар, поліклініка, відділення медсестринського догляду, хоспіс, амбулаторії сімейної медицини тощо). Робота медичної сестри в медико-санітарній бригаді.</p> <p><u>Психологічні варіанти взаємовідносин медичної сестри і пацієнта. Психологічний захист медичної сестри як засіб профілактики емоційного “згорання”.</u></p> <p>Етичні та деонтологічні проблеми сучасної медичної науки. Сучасні уявлення про хворобу та проблеми медсестринської етики й деонтології</p> <p>Переживання та емоції пацієнтів під час перебування в лікувально-профілактичному закладі. Особливості психоемоційного стану пацієнтів, які вперше захворіли, і у випадку хронічного захворювання. Реакції пацієнтів, що</p>	<p>2</p> <p>2</p>
17	<p><i>Самостійна робота</i></p> <p><i>Лекція</i></p>	<p>Етичні та деонтологічні проблеми сучасної медичної науки. Сучасні уявлення про хворобу та проблеми медсестринської етики й деонтології</p> <p>Переживання та емоції пацієнтів під час перебування в лікувально-профілактичному закладі. Особливості психоемоційного стану пацієнтів, які вперше захворіли, і у випадку хронічного захворювання. Реакції пацієнтів, що</p>	<p>2</p> <p>2</p>

18	<p><i>Самостійна робота</i></p> <p><i>Лекція</i></p>	<p>формується під час хвороби. Значення етико-деонтологічних принципів поведінки медичної сестри для якісного здійснення медсестринського процесу.</p> <p>Психологічні варіанти взаємовідносин медичної сестри і пацієнта. Особливості психотерапевтичного підходу до пацієнта за методом І. Харді (1973). Типи діяльності медичних сестер.</p> <p>Міжособистісні стосунки між медичною сестрою, пацієнтом та його родиною. Практична взаємодія як морально-психологічна категорія. Створення доброзичливих, довірливих взаємовідносин — запорука ефективності медсестринського процесу.</p> <p><u>Особливості етико-деонтологічної роботи з пацієнтами паліативних відділень і хоспісів</u></p> <p><u>Особливості спілкування з пацієнтам різного віку.</u></p> <p><u>Особливості етико-деонтологічної роботи з пацієнтами геронтологічних відділень</u></p> <p>Психологічні основи спілкування медичної сестри й пацієнта. Збереження професійної таємниці та інформування пацієнта</p> <p>Особливості спілкування медичної сестри й пацієнта. Проблеми в повсякденній діяльності медичної сестри, пов'язані з доглядом за пацієнтом. Профілактика виникнення конфліктних ситуацій і роль медичної сестри в їх вирішенні. Психогенні фактори та їхній вплив на пацієнтів. Клінічна класифікація типів пацієнта. Тактика медичної сестри залежно від типу пацієнта.</p> <p>Ставлення суспільства, громади, пацієнтів до медичної сестри.</p> <p>Поняття про професійну таємницю. Збереження інформації особистого, інтимного та медичного характеру.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
----	--	--	-------------------

1	<i>Практичне заняття</i>	<p align="center">Психологія як наука. Предмет, методи та завдання. Особистість. Психологія особистості</p> <p>Дослідження індивідуальних особливостей особистості. Правила дослідження особистості за К. Юнгом: інтроверсія, амбоверсія, екстраверсія, дослідження типології особистості за психогіометричним тестом. Методики “Дослідження самооцінки особистості”, “Дослідження рівня домагань”.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — діагностика особистості: інтроверсія, амбоверсія, екстраверсія; — діагностика типології особистості; — діагностика самооцінювання особистості; — діагностика рівня домагань; — інтерпретація результатів дослідження; — розв’язування ситуаційних задач. 	2
2	<i>Практичне заняття</i>	<p align="center">Темперамент. Характер. Здібності</p> <p>Дослідження темпераменту. Тести, вправи, опитувальники для визначення типу та властивостей темпераменту: “Паспорт темпераменту”, особистісний опитувальник Айзенка та В. Русалова.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — діагностика темпераменту; — дослідження типу темпераменту; — діагностика показників екстраверсії, інтроверсії, нейротизму (стійкості встановленої поведінки); — дослідження властивостей темпераменту; <p align="center">Темперамент. Характер. Здібності</p> <p>Діагностика акцентуаційного характеру. Методики виявлення акцентуацій характеру, інтерпретація. Вивчення типу акцентуацій за методикою МПДО. Діагностика для виявлення акцентуацій характеру за характеріологічним опитувальником К. Леонгарда—Н. Шмішека.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — визначення акцентуації характеру; — визначення типу акцентуацій; — виявлення причин негативних рис свого характеру; — складання рекомендацій для позбавлення від негативних рис; 	2

3	Практичне заняття	<p align="center">Темперамент. Характер. Здібності</p> <p>Дослідження здібностей. Методики визначення рівня розвитку комунікативних та організаторських здібностей. Діагностика визначення творчих здібностей особистості. Характеристика особистості з різним рівнем творчого потенціалу.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — визначення рівня розвитку комунікативних та організаторських здібностей; — виявлення творчих здібностей; — складання рекомендацій для особистостей з низьким рівнем творчого потенціалу; 	
		<p align="center">Темперамент. Характер. Здібності</p> <p>Дослідження інтелектуальних здібностей. Методика визначення розумових здібностей, короткий орієнтовний тест (КОТ), методика діагностики інтелектуальних здібностей “Пізнай свою Ай-К’ю”.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — діагностика розумових здібностей особистості; — дослідження рівня інтелектуальних здібностей; — розв’язування ситуаційних задач; — інтерпретація результатів дослідження. 	2
		<p align="center">Відчуття та сприймання. Мислення і пам’ять. Емоції та почуття. Воля</p> <p>Дослідження пізнавальних психічних процесів. Тести, вправи, завдання, піктограми, цифрові ряди, вислови для дослідження опосередкованої, механічної, смислової, оперативної, асоціативної, слухової, зорової пам’яті.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — дослідження різних видів пам’яті: (опосередкованої, механічної, смислової, оперативної, асоціативної, слухової, зорової); — дослідження оцінки логічного мислення; — дослідження рівня та перебігу процесу проведеного дослідження; — визначення рівня особистісної та ситуаційної тривожності; — діагностика емоційного стану; — розв’язування ситуаційних задач; інтерпретація проведених досліджень 	

<p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;"><i>Практичне заняття</i></p>	<p style="text-align: center;">Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять. Емоції та почуття. Воля</p> <p>Дослідження пізнавальних психічних процесів. Методика визначення переважаючого типу запам'ятовування. Визначення наявності логічного мислення на вербальному матеріалі. Дослідження оцінки логічного мислення за методиками “Виділення суттєвих ознак”, “Складні аналогії”, методика дослідження рівня та перебігу процесу мислення.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — дослідження різних видів пам'яті: (опосередкованої, механічної, смислової, оперативної, асоціативної, слухової, зорової); — дослідження оцінки логічного мислення; — дослідження рівня та перебігу процесу проведеного дослідження; — визначення рівня особистісної та ситуаційної тривожності; — діагностика емоційного стану; — розв'язування ситуаційних задач; інтерпретація проведених досліджень <p style="text-align: center;">Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування</p> <p>Діагностика міжособистісних взаємин у колективі. Методики та тести для діагностики міжособистісних взаємин у колективі. Діагностика міжособистісного сприйняття в групі за методикою “Сприйняття індивідом групи”. Діагностика міжособистісних стосунків у групі за методикою К. Томаса “Дослідження міжособистісних стосунків”.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — дослідження міжособистісного сприйняття в групі; — діагностика міжособистісних стосунків у групі; — інтерпретація проведених досліджень; — розв'язування ситуаційних задач. <p style="text-align: center;">Психологічні основи спілкування</p> <p>Ознайомити студентів за допомогою тесту “ЛОБИ” В.М. Бехтерева із ставленням пацієнтів до своєї хвороби, виявити тип хворого згідно з клінічною класифікацією (тривожний, підозрілий, демонстративний, депресивний, іпохондричний тощо).</p> <p>Тактика медичного працівника залежно від типів хворих. Згідно з таблицею типів поведінкових реакцій пацієнта виявити тип пацієнта (впевнений у собі, невпевнений у собі, агресивний) та виробити свою поведінку щодо різних типів пацієнтів. Ознайомити з можливими реакціями поведінки пацієнтів у критичній ситуації.</p>	<p style="text-align: center;">2</p>
--	---	--------------------------------------

5	<i>Практичне заняття</i>	<p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — визначити тип хворого за допомогою тесту “ЛОБИ” В.М. Бехтерева або орієнтовних тестів; — розпізнати тип хворого за поведінковою реакцією (за завданням викладача); — скласти план поведінки медичного працівника з пацієнтами різних типів клінічної класифікації; — провести рольову гру “Спілкування”; — взяти інтерв’ю один у одного. <p style="text-align: center;">Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння</p> <p>Дослідження принципів і навичок спілкування. Методика дослідження темпу усної мовної діяльності. Анкетування студентів щодо дружніх відносин, аналіз, висновки.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — дослідження темпу усної мовної діяльності; — складання рекомендацій дружніх стосунків між собою; — відпрацювання навичок діалогічної мови та формул мовного етикету; — дослідження невербальних навичок спілкування; — складання рекомендації щодо усунення безтактності в поведінці; — інтерпретація проведених досліджень; — розв’язування ситуаційних задач. <p style="text-align: center;">Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння</p> <p>Дослідження невербальних навичок спілкування. Невербальні навички спілкування (жести, міміка, поза тощо). Правила дослідження невербальних навичок спілкування за методикою “Про що говорять Вам міміка і жести”.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — дослідження темпу усної мовної діяльності; — складання рекомендацій дружніх стосунків між собою; — відпрацювання навичок діалогічної мови та формул мовного етикету; — дослідження невербальних навичок спілкування; — складання рекомендації щодо усунення безтактності в поведінці; — інтерпретація проведених досліджень; — розв’язування ситуаційних задач. 	2
6	<i>Практичне заняття</i>	<p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — дослідження темпу усної мовної діяльності; — складання рекомендацій дружніх стосунків між собою; — відпрацювання навичок діалогічної мови та формул мовного етикету; — дослідження невербальних навичок спілкування; — складання рекомендації щодо усунення безтактності в поведінці; — інтерпретація проведених досліджень; — розв’язування ситуаційних задач. 	

Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій

Діагностика феноменів комунікативної компетенції. Методики визначення стилю спілкування, рівня комунікативного контролю. Тест “Трансактний наліз спілкування”. Методика “Діагностика комунікативної соціальної компетенції”.

Практичні навички:

- діагностика рівня комунікативного контролю;
- дослідження стилю спілкування;
- дослідження рівня комунікативної соціальної компетенції;

Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій

Діагностика ригідності мовлення. Методики визначення ступеня ригідності мовлення, темпу усного мовлення. Дослідження величини і рівня еготизму діалогічного мовлення.

Практичні навички:

- діагностика рівня ригідності мовлення;
- дослідження темпу усного мовлення;
- визначення величини еготизму діалогічного мовлення;
- дослідження рівня еготизму діалогічного мовлення;

Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій

Дослідження лідерських якостей особистості та виявлення схильності до лідерства та керівництва. Дослідження впливу на оточуючих за методикою “Чи здатні Ви впливати на інших”. Методики на виявлення схильності до лідерства й керівництва. Тести “Оцінка лідерських якостей особистості”, “Професійно значущі якості лідера”. Методика оцінювання стилю керівництва В.П. Захарова.

Практичні навички:

- виявлення лідерських якостей особистості;
- дослідження схильності до лідерства та керівництва;
- діагностика впливу на оточуючих;
- дослідження стилю керівництва;

Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій

Психодіагностика комунікативної культури медичної сестри.

Опитувальник Т. Лірі для оцінювання комунікативних якостей у міжособистісних стосунках. Методика на визначення стилю взаємодії під час спілкування. Тест для діагностики потреби у спілкуванні. Практичні вправи, спрямовані на оптимізацію процесу спілкування.

7	Практичне заняття	<p>Особливості міжособистісного спілкування медичної сестри і пацієнта.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — дослідження комунікативних якостей у міжособистісних стосунках; — діагностування стилю взаємодії під час спілкування; — дослідження потреби у спілкуванні; — виконання практичних вправ, спрямованих на оптимізацію процесу спілкування; <p>Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій</p> <p>Тест “ЛОБИ” В.Н. Бехтерева для діагностики відношення пацієнтів до своєї хвороби. Визначення типу пацієнта (тривожний, підозрілий, демонстративний, депресивний, іпохондричний).</p> <p>Типи поведінкових реакцій пацієнта (впевнений у собі, невпевнений у собі, агресивний). Тактика поведінки медичної сестри щодо різних типів пацієнтів. Можливі реакції поведінки пацієнтів у критичній ситуації.</p> <p>Діагностика доброзичливості та довір’я. Методика “Чи конфліктні Ви?”.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — визначення типу пацієнта; — діагностування типу пацієнта за поведінковою реакцією; — складання рекомендації щодо плану поведінки з пацієнтом; — дослідження доброзичливості; — дослідження довір’я; — діагностування конфліктності; — аналіз проведених досліджень; розв’язування ситуаційних задач. <p>Розвиток психіки. Свідомість. Емоційно-вольові процеси</p> <p>Ознайомити студентів з особливостями застосування методів психологічного дослідження (бесіда, спостереження, експеримент) для визначення стану свідомості людини. За допомогою рольової гри студентів між собою дати можливість визначити свою думку з приводу розладу свідомості та скласти план поведінки медичного працівника з пацієнтами певного профілю.</p> <p>За допомогою ситуаційних вправ, запропонованих викладачем, дати характеристику щодо розладу свідомості у пацієнтів.</p> <p>За допомогою таблиць, геометричних фігур, картин, висловів провести дослідження різних видів пам’яті: механічної, смислової, оперативної, асоціативної, слухової, зорової.</p> <p>Ознайомити студентів із методикою Крепіліна й тестами</p>	2
		2	

8	<p>Практичне заняття</p>	<p>тренування пам'яті людей похилого віку.</p> <p>За допомогою таблиць Шульте ознайомити студентів із методикою вивчення уваги та швидкості її переключення, провести дослідження один з одним. Дати характеристику мисленню як винятковості поняття, порівнянню, об'єднанню за допомогою таблиць, провести дослідження осмислення.</p> <p>Дати характеристику емоційного стану та зробити розподіл його за видами емоцій (позитивні, негативні та нейтральні), скласти план своєї поведінки з пацієнтами з деякими розладами рухово-вольових процесів та емоційного стану для рольової гри "Телефон довіри".</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — уміти скласти орієнтовну поведінку медичного працівника щодо пацієнтів з розладом свідомості; — провести рольову гру (за можливістю); — розв'язати ситуаційні вправи, запропоновані викладачем, та оцінити поведінку медичного працівника щодо пацієнта. — провести дослідження за допомогою тестів, завдань, фігур, кросвордів: <ul style="list-style-type: none"> • пам'яті (оперативної, смислової, асоціативної); • процесів мислення, інтелекту, уваги; • сприймання; — зробити аналітичний висновок проведеного дослідження; — розв'язувати ситуаційні вправи на розлад рухово-вольового процесу або емоційного стану. — Діагностувати емоційний стан особи (себе та інших), дати пораду, як керувати своїм емоційним станом; — скласти тези розмови з пацієнтом у стадії депресії чи апатії для рольової гри "Телефон довіри". <p>Психопрофілактика. Психогігієна. Психічна саморегуляція</p> <p>Ознайомити студентів із методикою проведення сеансу аутогенного тренування — аутотренінгу — психічної саморегуляції. Ознайомити з формулами розслаблення, самонавіювання. Засвоїти навички психічної саморегуляції та елементів психотерапевтичного впливу на пацієнтів.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — проведення сеансу аутотренінгу з групою студентів у разі безсоння; — складання формули розслаблення або самонавіювання; — розв'язування ситуаційних вправ та розроблення власного плану психотерапевтичного впливу на пацієнтів. <p>Особистість і колектив. Психологічні особливості взаємовідносин медичних працівників між собою. Психічні</p>	2
---	---------------------------------	--	---

9	Практичне заняття	<p>якості особистості</p> <p>Ознайомити студентів з чинними документами МОЗ України та постановами Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міжнародної ради медичних сестер та ін.</p> <p>Провести моделювання конфліктної ситуації в колективі та визначити шляхи усунення її.</p> <p>Провести анкетування студентів щодо дружніх відносин, зробити аналіз та висновки, висловити свою думку.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — скласти рекомендації дружніх стосунків між собою; — дати поради щодо усунення безтактності в поведінці; — вміти розв’язувати ситуаційні вправи; — навести приклади взаємовідносин медичних працівників між собою та дати їм оцінку; — провести рольову гру “Конфлікти в колективі” та визначити шляхи усунення конфлікту; — проаналізувати причини, наслідки та можливі варіанти поведінки членів колективу; — відпрацювати навички діалогічної мови та формул мовного етикету. <p>Психологічні проблеми лікувального процесу та сучасної біоетики. Біоетичні проблеми в сучасній медицині</p> <p>Ознайомити студентів із правилами, як взяти інтерв’ю у пацієнтів (що повинен робити і не робити медичний працівник під час співбесіди з пацієнтом).</p> <p>За завданням викладача вирішувати ситуаційні вправи з питань ставлення хворих до своєї хвороби, ятрогенії, егогенії та проблем біоетики. Провести рольову гру між студентами за темою.</p> <p>Поведінка медичної сестри щодо вмираючого пацієнта. Поведінка медичної сестри щодо родичів вмираючого (померлого) пацієнта. Психологічний захист медичної сестри як засіб профілактики емоційного “згорання”.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — визначати термінальні стани; — надавати психологічну підтримку вмираючому пацієнтові, родичам умираючого (померлого); — застосовувати ефективні етичні та деонтологічні підходи під час вирішення біотичних проблем сучасної медицини. <ul style="list-style-type: none"> — взяти інтерв’ю один у одного; — розв’язати ситуаційні вправи за темою та скласти план поведінки з пацієнтом; — скласти план поведінки пацієнта під час магнітних збурень залежно від його віку. 	2
---	-------------------	--	---

10	<i>Практичне заняття</i>	<p align="center">Особливості психологічного спілкування з пацієнтами в паліативній медицині та в надзвичайних ситуаціях</p> <p>Ознайомити студентів із кризовою ситуацією, визначити фази кризової ситуації та заходи щодо її подолання. Дати характеристику стадії емоційної реакції за завданням викладача. Провести тестування, рольову гру за темою. Навчити студентів користуватися опитувальником Спілберга для визначення рівня особистісної та ситуаційної тривожності.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — складання плану-повідомлення про нещастя (за завданням викладача); — проведення тестування за темою “Чи готові ви до НС?” (надзвичайної ситуації) за завданням викладача. Зробити висновки; — складання плану-поради потерпілим або тим, хто переживає горе; — надання психологічної підтримки родичам померлої людини або потерпілим при НС; — проведення рольової гри; — уміти втручатися в кризову ситуацію; — визначення рівня особистісної та ситуаційної тривожності за допомогою опитувальника Спілберга. <p>Особливості взаємовідносин медичних працівників і хворих</p> <p>За допомогою ситуаційних вправ визначити психічний стан залежно від захворювання у пацієнтів терапевтичного, хірургічного, гінекологічного, дерматологічного, венеричного, онкологічного, неврологічного профілю, а також ВІЛ-інфікованих чи хворих на СНІД і наркозалежних пацієнтів. За допомогою ситуаційних вправ виробити свою поведінку під час спілкування з хворими.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — розв’язання ситуаційних вправ за певною темою; — складання схеми орієнтованої поведінки медичного працівника по відношенню до пацієнтів із різними захворюваннями; — проведення рольової гри “Пацієнт”. 	2
11	<i>Практичне заняття</i>	<p align="center">Основні принципи та поняття про медичну етику та деонтологію. Професійна поведінка медичної сестри</p>	2

12	Практичне заняття	<p>Дотримання правил внутрішньої культури поведінки: ставлення до праці, дотримання дисципліни, колегіальність, емпатія. Дотримання правил зовнішньої культури поведінки: делікатність, тактовність, ввічливість і відповідний вигляд (охайність, відсутність надмірної кількості прикрас, косметики тощо). Правила етикету.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — дотримуватися правил внутрішньої культури поведінки; — вміти створити колегіальні взаємовідносини на робочому місці; — дотримуватися правил зовнішньої культури поведінки; — дотримуватися деонтологічних принципів поведінки. <p>Етичні категорії. Етичний кодекс медичної сестри України</p> <p>Основні етичні категорії: обов'язок, гідність, совість, честь, відповідальність.</p> <p>Складові Етичного кодексу медичної сестри України: загальні положення, медична сестра і пацієнт, медична сестра та її професія, медична сестра та суспільство, професійні медсестринські організації тощо. Відповідальність за порушення норм Етичного кодексу та порядок його перегляду.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — керуватися в своїй діяльності такими основними етичними категоріями: обов'язок, гідність, совість, честь, відповідальність; — дотримуватися морально-етичних норм у своїй роботі; вміти працювати в складі медико-санітарної бригади <p>Етичні категорії. Етичний кодекс медичної сестри України</p> <p>Клятва Гіппократа. Клятва Ф. Найтінгейл. Права пацієнтів. Проект Закону України “Про права пацієнтів в Україні”. Важливість отримання згоди пацієнта на проведення медсестринських втручань.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — вміти отримати згоду пацієнта на проведення медсестринських втручань; — керуватись у професійній діяльності основними положеннями клятви Ф. Найтінгейл; — використовувати нормативно-правову документацію у фаховій діяльності. <p>Психологічні основи спілкування медичної сестри й пацієнта. Збереження професійної таємниці та інформування пацієнта.</p>	2
----	-------------------	--	---

		<p>Поняття про ятрогенні захворювання. Роль психіки у виникненні ятрогеній. Фактори, що зумовлюють виникнення ятрогенних захворювань. Види ятрогеній залежно від причини їх розвитку. Профілактика ятрогеній.</p> <p>Ознайомити студентів за допомогою тесту “ЛОБИ” В.М. Бехтерева із ставленням пацієнтів до своєї хвороби, виявити тип хворого згідно з клінічною класифікацією (тривожний, підозрілий, демонстративний, депресивний, іпохондричний тощо).</p> <p>Тактика медичного працівника залежно від типів хворих. Згідно з таблицею типів поведінкових реакцій пацієнта виявити тип пацієнта (впевнений у собі, невпевнений у собі, агресивний) та виробити свою поведінку щодо різних типів пацієнтів. Ознайомити з можливими реакціями поведінки пацієнтів у критичній ситуації.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — визначити тип хворого за допомогою тесту “ЛОБИ” В.М. Бехтерева або орієнтовних тестів; — розпізнати тип хворого за поведінковою реакцією (за завданням викладача); — скласти план поведінки медичного працівника з пацієнтами різних типів клінічної класифікації; — провести рольову гру “Спілкування”; — взяти інтерв’ю один у одного. — дотримуватися професійної таємниці; — запобігати виникненню конфліктних ситуацій; — вирішувати конфлікти; — запобігати виникненню ятрогеній.
--	--	--

4. Структура освітнього компонента

№ з/п	Теми	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
	<i>Розділ 1. Загальна психологія</i>				
1	Психологія як наука. Предмет, методи та завдання. Особистість. Психологія особистості	4	2	1	1
2	Темперамент. Характер. Здібності	6	2	2	2
3	Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять. Емоції та почуття. Воля	13	6	2	5
4	Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій	10	4	4	2
	<i>Розділ 2. Міжособове спілкування</i>				
4	Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування	8	2	2	4
5	Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння	8	2	2	4
6	Особистість і колектив. Психологічні особливості взаємовідносин медичних працівників між собою. Психічні якості особистості	10	4	4	2
	<i>Розділ 3. Медична етика та деонтологія</i>				
7	Основні принципи та поняття про медичну етику та деонтологію. Професійна поведінка медичної сестри	9	4	3	2
8	Етичні категорії. Етичний кодекс медичної сестри України	6	2	2	2
9	Психологічні основи спілкування медичної сестри та пацієнта	16	8	2	6
	Всього	90	36	24	30

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>1 семестр</i>		
1	Вступ. Значення і завдання загальної та медичної психології Психологія як наука. Предмет, методи та завдання. Особистість. Психологія особистості.	2
2	Темперамент. Характер. Здібності	2
3	Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять. Емоції та почуття. Воля	2
4	Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування	2
5	Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння	2
6	Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій	2
7	Розвиток психіки. Свідомість	2
8	Особистість і колектив. Психологічні особливості взаємовідносин медичних працівників між собою. Психічні якості особистості	2
9	Психічні процеси в нормі та патології. Пізнавальна діяльність. Емоційно-вольові процеси	2
10	Психологічні основи спілкування	2
11	Особливості взаємовідносин медичних працівників і хворих	2
12	Особливості психологічного спілкування з пацієнтами в паліативній медицині та в надзвичайних ситуаціях	2
13	Особливості психологічного спілкування з пацієнтами в паліативній медицині та в надзвичайних ситуаціях	2
14	Психопрофілактика. Психогігієна. Психічна саморегуляція	2
15	Основні принципи та поняття про медичну етику та деонтологію. Професійна поведінка медичної сестри. Етичні категорії. Етичний кодекс медичної сестри України.	2
16	Помилки в професійній діяльності медичних працівників та етичне оцінювання їх. Взаємовідносини медичних працівників	2
17	Етичні та деонтологічні проблеми сучасної медичної науки. Сучасні уявлення про хворобу та проблеми медсестринської етики й деонтології	2
18	Психологічні основи спілкування медичної сестри та пацієнта	2
Всього		36

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>2 семестр</i>		
1	Психологія як наука. Предмет, методи та завдання. Особистість. Психологія особистості	2
2	Темперамент. Характер. Здібності	2
3	Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять. Емоції та почуття. Воля.	2
4	Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування. Психологічні основи спілкування.	2
5	Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння	2
6	Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій	2
7	Розвиток психіки. Свідомість. Емоційно-вольові процеси. Психопрофілактика. Психогігієна. Психічна саморегуляція	2
8	Особистість і колектив. Психологічні особливості взаємовідносин медичних працівників між собою. Психічні якості особистості.	2
9	Психологічні проблеми лікувального процесу та сучасної біоетики. Біоетичні проблеми в сучасній медицині.	2
10	Особливості психологічного спілкування з пацієнтами в паліативній медицині та в надзвичайних ситуаціях. Особливості взаємовідносин медичних працівників і хворих.	2
11	Основні принципи та поняття про медичну етику та деонтологію. Професійна поведінка медичної сестри. Етичні категорії. Етичний кодекс медичної сестри України	2
12	Психологічні основи спілкування медичної сестри й пацієнта. Збереження професійної таємниці та інформування пацієнта	2
Всього		24

7. Самостійна робота

№ з/п	Теми	К-ть годин
1	Основні етапи розвитку психології та її концепції.	1
2	Вчення І. Павлова про типи нервової системи та вищої нервової діяльності.	2
3	Пам'ять. Види. Розлади	1
4	Особливості поведінки медичного працівника з хворими, у яких наявні розлади психічних процесів.	2
5	Типові стилі комунікативної поведінки.	2
6	Особливості спілкування медичного працівника з пацієнтами в умовах стаціонару. Психологічні варіанти взаємовідносин медичної сестри і пацієнта	2
7	Історичний розвиток психіки. Єдність процесу розвитку психіки	2
8	Особливості спілкування медичних працівників між собою	2
9	Сучасні психологічні проблеми біоетики.	2
10	Психологічні особливості взаємовідносин медичного працівника з пацієнтами алкогольно - та наркозалежними, хворими на СНІД та ВІЛ-інфікованими	2
11	Фактори, що впливають на психічні властивості людини. Стрес і здоров'я.	2
12	Гіпноз, стадії та методи гіпнотерапії. Як зберегти психічне здоров'я.	2
13	Сучасні етико-нормативні документи. Етика взаємовідносин медичної сестри в лікувально-профілактичних закладах різного профілю	2
14	Психологічні варіанти взаємовідносин медичної сестри і пацієнта. Психологічний захист медичної сестри як засіб профілактики емоційного "згорання".	2
15	Особливості етико-деонтологічної роботи з пацієнтами паліативних відділень і хоспісів. Особливості спілкування з пацієнтам різного віку. Особливості етико-деонтологічної роботи з пацієнтами геронтологічних відділень.	2
16	Право пацієнта на інформацію. Роль медичної сестри в профілактиці ятрогеній	2
	Всього	30

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Діагностування особистості за К. Юнгом: інтроверсія, амбоверсія, екстраверсія.
2. Дослідження типології особистості за психогеоетричним тестом.
3. Діагностування самооцінки особистості за методикою “Дослідження самооцінки особистості”.
4. Дослідження рівня домагань за методикою “Дослідження рівня домагань”.
5. Дослідження темпераменту за методикою “Паспорт темпераменту”.
6. Дослідження типу темпераменту за особистісним опитувальником Айзенка (діагностика показників екстраверсії, інтроверсії, нейротизму (стійкості встановленої поведінки)).
7. Діагностування властивостей темпераменту за опитувальником В. Русалова.
8. Визначення акцентуаційного характеру за допомогою опитувальника К. Леонгарда— Н. Шмішека.
9. Визначення типу акцентуацій характеру за методикою МПДО.
10. Виявлення причин негативних рис свого характеру.
11. Дослідження за допомогою тестів, завдань, піктограм, висловів різних видів пам’яті (опосередкованої, механічної, смислової, оперативної, асоціативної, слухової, зорової).
12. Дослідження оцінки логічного мислення за допомогою методик “Виділення суттєвих ознак” та “Складні аналогії”.
13. Визначення рівня особистісної та ситуаційної тривожності за допомогою опитувальника Ч. Спілберга та Ю. Ханіна.
14. Дослідження уваги та швидкості її переключення.
15. Діагностування швидкості та переключення уваги.
16. Визначення вибірковості та об’єму уваги за допомогою методики Мюнстерберга та “Коректурна проба”.
17. Діагностування емоційного стану.
18. Дослідження міжособистісного сприйняття в групі за допомогою методики “Сприйняття індивідом групи”.
19. Дослідження міжособистісних стосунків у групі на основі методики К. Томаса “Дослідження міжособистісних стосунків”.
20. Дослідження комунікативних та організаторських здібностей.
21. Діагностування рівня комунікативного контролю.
22. Дослідження темпу усної мовної діяльності.
23. Дослідження невербальних навичок спілкування за методикою “Про що говорять Вам міміка і жести”.
24. Дослідження впливу на оточуючих за допомогою методики „Чи здатні Ви впливати на інших”.
25. Діагностування типу пацієнта за допомогою тесту „ЛОБИ” В.Н. Бехтерева або орієнтованих тестів.
26. Діагностування типу пацієнта за поведінковою реакцією.
27. Виконання практичних вправ.
28. Розв’язування ситуаційних задач.
29. Складання рекомендацій.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Предмет психології.
2. Основні форми прояву психіки.
3. Завдання та основні галузі психології.
4. Методи психології.
5. Психологія особистості.
6. Психологічна структура особистості.
7. Поняття про спрямованість особистості.
8. Відчуття. Основні властивості відчуттів.
9. Явища адаптації, синестезії, сенсibiliзації.
10. Сприймання. Види сприймання.
11. Властивості сприймання.
12. Мислення. Процеси мислення.
13. Мислительні операції.
14. Види мислення.
15. Пам'ять. Процеси пам'яті.
16. Види пам'яті.
17. Увага. Види уваги.
18. Властивості уваги.
19. Уява та уявлення. Види уяви.
20. Емоції та почуття.
21. Види емоцій і почуттів.
22. Воля. Вольові якості особистості.
23. Темперамент. Типи темпераменту.
24. Характер. Класифікація рис характеру.
25. Здібності. Види здібностей.
26. Спілкування. Структура спілкування.
27. Види спілкування.
28. Функції спілкування.
29. Основні принципи спілкування в сестринській справі.
30. Компоненти, які сприяють розвитку комунікації.
31. Позиція безумовної доброзичливості. Емпатія.
32. Ступені стресу. Подолання стресу.
33. Культура спілкування та етика взаємовідносин медичних працівників.
34. Вплив особливостей темпераменту та характеру на індивідуальний стиль спілкування.
35. Рівні спілкування.
36. Індивідуальні типи спілкування.
37. Стадії міжособистісного розуміння.
38. Феномени ідентифікації, рефлексії.
39. Засоби інтерпретації в процесі міжособистісного розуміння.
40. Конфлікт. Структура та динаміка конфлікту.
41. Функції та типологія конфліктів.
42. Основні типи поведінки під час розв'язання конфлікту.
43. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій.
44. Етапи безпосередніх взаємин між медичною сестрою та пацієнтом.
45. Класифікація типів пацієнтів.
46. Етикетна поведінка учасників акту спілкування.
47. Невербальні антиетикетні знаки.
48. Табу та евфемізми.
49. Нормативність мовлення.
50. Типові помилки мовлення та їх причини.

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здійснюється за графіком у формі виконання та захисту здобувачами освіти індивідуальних завдань і подальшої перевірки її викладачем. Індивідуальні заняття проводяться з окремими здобувачами освіти з метою підвищення рівня їхньої підготовки або при бажанні студента підвищити власний рейтинг з освітньої компоненти.

З метою кращого засвоєння матеріалу з основ психології програмою й навчальним планом спеціальності передбачене виконання індивідуальних завдань:

1. Методи психічної регуляції.
2. особливості аутогенного тренування.

9. Методи навчання

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні завдання, самостійна поза аудиторна робота. Під час проведення занять використовуються засоби наочності, зокрема мультимедійні презентації, інтерактивні методи

Практичні заняття головним чином спрямовані на опанування особливостей взаємовідносин з пацієнтами з різними психічними особливостями та захворюваннями, розв'язання ситуаційних вправ за темами, групова дискусія, бесіди, мозковий штурм та рольова гра.

10. Методи контролю

На лекціях та практичних заняттях контроль знань проводиться різними методами: опитування, розв'язування тестових завдань, виконання практичних навичок при роботі в малих групах, та індивідуальне виконання практичної навички. Значне місце при оцінці знань відводиться розв'язуванню ситуаційних задач як типових так і підвищеної складності.

Контроль самостійної позааудиторної роботи проводиться у формі виконання індивідуальних завдань на практичних заняттях, індивідуальних консультаціях згідно графіка.

Підсумковий контроль проводиться у формі деференційованого заліку, який включає усні відповіді та виконання практичної навички.

11. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з освітнього компонента основи психології та міжособове спілкування, медичної етики та деонтології

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з основи психології та міжособове спілкування, медичної етики та деонтології складено для визначення рівня підготовки фахових молодших бакалаврів у закладі фахової передвищої освіти КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж» за спеціальністю 223 Медсестринство галузь знань 22 Охорона здоров'я ОПП «Сестринська справа» відповідно до складових галузевих стандартів фахової передвищої освіти затверджених МОН України (Наказ МОН «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»» № 1202 від 08.11.2021 року), ОПП «Сестринська справа» 2023 та навчальних планів 2023 року.

КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма:	Сестринська справа

Критерії оцінювання досягнень здобувачів освіти

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути:

- диференційований залік;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- реферати;
- опитування (усне або письмове; фронтальне, групове або індивідуальне);
- мультимедійні презентації здобувачів вищої освіти;
- клінічні (ситуаційні) задачі;
- демонстрація практичних навичок;
- контрольна робота.

Оцінювання активності і знань здобувачів освіти відбувається під час практичних занять, поточного письмового та усного контролю, виконання підсумкових завдань.

Поточне оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти на практичних заняттях здійснюється за чотирибальною (національною) шкалою: «5» - (відмінно), «4» - (добре), «3» - (задовільно), «2» - (незадовільно) .

Критерії оцінювання знань і вмінь

При оцінюванні досягнень здобувачів фахової передвищої освіти враховується:

- застосування системного підходу: вміння бачити місце питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильність та повнота розкриття питання, вміння чітко, логічно, систематизовано викласти матеріал;
- рівень осмислення навчального матеріалу, повнота розкриття змісту понять, характеру закономірних зв'язків та залежностей між явищами, які вони відображають, точність застосування наукових термінів;
- рівень виявлення аналітичних вмінь, вміння обґрунтувати основні положення викладеного матеріалу, демонструючи навички наукового узагальнення проблеми та вміння зробити достатньо мотивовані висновки;
- вільне володіння матеріалом як вміння зробити його повний або концентрований виклад, так і вміння використовувати матеріал у новій навчальній ситуації, знання основних концепцій проблеми, яка розглядається, вміння мотивовано викласти власну точку зору;
- вміння бачити прикладний аспект (практичне застосування) знань, що висвітлюються;
- використання додаткової літератури;
- культура мовлення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИЙ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

на теоретичних заняттях

Оцінка «5» - здобувач освіти:

- дає повні відповіді на всі запитання, правильно визначає поняття;
- точно формулює думки і обґрунтовує їх;
- послідовно і точно викладає матеріал;
- грамотно оформлює свою відповідь;
- вміє вирішувати ситуаційні задачі з виділенням першочергових заходів по наданню допомоги на догоспітальному етапі (правильні логічно обґрунтовані відповіді)

Оцінка «4» - здобувач освіти:

- відповідь задовольняє ті ж самі вимоги, що й відповідають на оцінку «5», але студент зробив незначні помилки в теоретичних знаннях та допустив невеликі неточності.

Оцінка «3» - здобувач освіти:

- знає і розуміє основні положення теми, але: є прогалини в теоретичних знаннях, в обґрунтуванні та осмисленні ситуаційних задач, допускає помилки при визначенні понять, термінології;
- у відповіді немає чіткості, послідовності;
- не вміє вирішувати задачі;
- плутає послідовність дії при наданні невідкладної допомоги.

Оцінка «2» - здобувач освіти:

- не орієнтується в матеріалі;
- виявляє не розуміння теми;
- допускає істотні помилки, що спотворюють зміст вивченого;
- відповідь відсутня.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти
1. Високий	«5»	<p>Здобувач освіти вільно володіє темою заняття. Виконуючи завдання, виявляє творчі здібності, самостійно проводить аналогії, надає порівняльні характеристики, обґрунтовуючи свої відповіді, користується широким арсеналом доказів своєї думки, наводить приклади.</p>
		<p>Володіє уміннями і компетенціями для здійснення виробничих функцій при виконанні типових та нестандартних завдань виробничої діяльності, в тому числі: доглядом за хворими, профілактичною, організаційно-методичною та технічною.</p> <p>При виконанні практичних навиків здобувач освіти</p> <ul style="list-style-type: none"> • Повністю, без помилок виконує всі етапи алгоритму дій в повному обсязі • Враховує показання і протипоказання • Застосовує навички спілкування з пацієнтом на всіх етапах алгоритму. <p>Здобувач освіти також володіє:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-особистісними компетенціями – системним та креативним мисленням, властивостями комунікабельності та адаптивності, доцільної критичності і самокритичності; 2. Загально-науковими компетенціями – має базові знання з теми і застосовує їх при виконанні виробничих завдань; 3. Загально-професійними та спеціалізовано-професійними компетенціями: <ul style="list-style-type: none"> - застосовує на практиці принципи медичної етики та деонтології; - розуміє соціальні та правові наслідки своєї професійної діяльності; - володіє комунікативними навичками; - використовує стандарти та нормативну базу галузі охорони здоров'я; - володіє навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. <p>При тестовому контролі виконує завдання 90-100% від загальної кількості тестових завдань.</p>
2. Достатній	«4»	<p>Здобувач освіти володіє темою заняття, виконує типові завдання виробничої діяльності, орієнтується</p>

		<p>в нестандартних ситуаціях, усвідомлює основні поняття, може пояснити зв'язок між причиною і наслідками.</p> <p>Володіє уміннями і компетенціями для здійснення виробничих функцій при виконанні типових та нестандартних завдань виробничої діяльності, в тому числі: доглядом за хворими, профілактичною, організаційно-методичною та технічною.</p> <p>При виконанні практичних навиків здобувач освіти допускає помилки в підготовчому етапі. Процедури виконуються в правильній послідовності. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат та стан здоров'я.</p> <p>Здобувач освіти також володіє:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-особистісними компетенціями – системним та креативним мисленням, властивостями комунікабельності та адаптивності, доцільної критичності і самокритичності; 2. Загально-науковими компетенціями – має базові знання з базових наук і застосовує їх при виконанні виробничих завдань; 3. Загально-професійними та спеціалізовано-професійними компетенціями: <ul style="list-style-type: none"> - застосовує на практиці принципи медичної етики та деонтології; - розуміє соціальні та правові наслідки своєї професійної діяльності; - володіє комунікативними навичками; - використовує стандарти та нормативну базу галузі охорони здоров'я; - володіє навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. <p>При тестовому контролі виконує завдання 89,9-75 % від загальної кількості тестів.</p>
<p>3. Середній</p>	<p>«3»</p>	<p>Здобувач освіти виконує типові завдання професійної діяльності, має знання з теми заняття та базових дисциплін.</p> <p>Здобувач освіти володіє більшою частиною навчального матеріалу з теми, але не завжди робить правильні логічні висновки і узагальнення.</p> <p>Володіє загально-професійними і спеціалізовано-професійними компетенціями.</p> <p>Не достатньо володіє навичками з охорони праці, інфекційної безпеки, знаннями нормативної бази в галузі охорони здоров'я.</p> <p>Володіє уміннями і компетенціями для здійснення виробничих функцій при виконанні типових та нестандартних завдань виробничої діяльності, в тому числі: доглядом за хворими, профілактичною, організаційно-методичною та технічною.</p>

		<p>При виконанні практичних навиків студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> • допускає помилки, які завдають шкоди психологічному здоров'ю пацієнта • не може чітко вказати показання і протипоказання для здійснення процедури • не чітко виконують підготовчий і завершальний етапи алгоритму практичного навичка. <p>При проведенні тестового контролю знань, виконує завдання на рівні 74,9-60% від загальної кількості тестів.</p>
4. Початковий	«2»	<p>Під час здійснення виробничих функцій, здобувач освіти виконує окремі типові завдання професійної діяльності. Не демонструє систему необхідних умінь для формування загально-професійних компетенцій, не володіє системним мисленням.</p> <p>Здобувач освіти частково усвідомлює значення теми для застосування в майбутній професійній діяльності фельдшера.</p> <p>Не повністю розуміє або плутає значення ключових понять з теми. Не достатньо володіє теоретичними знаннями, вміннями та навиками. Не здатний відповідати на більшість питань.</p> <p>Допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта.</p> <p>При проведенні тестового контролю знань, виконує завдання на рівні 59,9 % і менше.</p>

Оцінювання роботи здобувачів освіти

Критерії оцінювання	оцінки			
	5	4	3	2
1. Оцінка усної відповіді на підготовчому та основному етапах	Повна, обґрунтована з використанням медичної термінології	Повна з непевними поясненнями або помилками з використанням медичної термінології	Неповна відповідь, але основні поняття засвоєні	Матеріал не засвоєно, відповідь відсутня або неправильна
2. Оцінювання тестів	100 – 90 % правильних відповідей	89,9 – 75 % правильних відповідей	74,9 – 60 % правильних відповідей	59,9 % та менше правильних відповідей
3. Рішення ситуаційних задач	Правильні логічно обґрунтовані відповіді	Правильні відповіді з недостатнім обґрунтуванням	Частково правильні відповіді, обрана тактика порушує стан дитини	Відповіді відсутні
4. Практичні навички	Правильно виконує практичні навички, дотримуючись алгоритму послідовності дій	Виконує практичні навички з порушенням алгоритму дій або помилками, які не порушують стан жінки	Виконує практичні навички з порушенням алгоритму дій або помилками, які незначно порушують стан жінки	Неправильно виконує практичні навички або допускає помилки, які наносять шкоду жінці
5 Активність	Проактивний Приймає участь у виконанні завдань. Сам продукує ідеї	Активний Приймає участь у виконанні завдань		Пасивний Не приймає участь у виконанні завдань

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії природничо-наукових дисциплін

Протокол № 1 від «__» серпня 2023 р.

Голова циклової комісії _____ Олександр ТОЛКАЧОВ

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти з освітнього компонента основи психології та міжособове спілкування, медичної етики та деонтології

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з основи психології та міжособове спілкування, медичної етики та деонтології складено для визначення рівня підготовки фахових молодших бакалаврів у закладі фахової передвищої освіти КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж» за спеціальністю 223 Медсестринство галузь знань 22 Охорона здоров'я ОПП «Сестринська справа» відповідно до складових галузевих стандартів фахової передвищої освіти затверджених МОН України (Наказ МОН «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо–професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»» № 1202 від 08.11.2021 року), ОПП «Сестринська справа» 2023 та навчальних планів 2023 року.

КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма:	Сестринська справа

Критерії оцінювання досягнень здобувачів освіти

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути:

- диференційований залік;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- реферати;
- опитування (усне або письмове; фронтальне, групове або індивідуальне);
- мультимедійні презентації здобувачів вищої освіти;
- клінічні (ситуаційні) задачі;
- демонстрація практичних навичок;
- контрольна робота.

Оцінювання активності і знань здобувачів освіти відбувається під час практичних занять, поточного письмового та усного контролю, виконання підсумкових завдань.

Поточне оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти на практичних заняттях здійснюється за чотирибальною (національною) шкалою: «5» - (відмінно), «4» - (добре), «3» - (задовільно), «2» - (незадовільно) .

Критерії оцінювання знань і вмінь

При оцінюванні досягнень здобувачів фахової передвищої освіти враховується:

- застосування системного підходу: вміння бачити місце питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильність та повнота розкриття питання, вміння чітко, логічно, систематизовано викласти матеріал;
- рівень осмислення навчального матеріалу, повнота розкриття змісту понять, характеру закономірних зв'язків та залежностей між явищами, які вони відображають, точність застосування наукових термінів;
- рівень виявлення аналітичних вмінь, вміння обґрунтувати основні положення викладеного матеріалу, демонструючи навички наукового узагальнення проблеми та вміння зробити достатньо мотивовані висновки;
- вільне володіння матеріалом як вміння зробити його повний або концентрований виклад, так і вміння використовувати матеріал у новій навчальній ситуації, знання основних концепцій проблеми, яка розглядається, вміння мотивовано викласти власну точку зору;
- вміння бачити прикладний аспект (практичне застосування) знань, що висвітлюються;
- використання додаткової літератури;
- культура мовлення.

Оцінка «5» (відмінно) ставиться, якщо у відповіді:

- зазначено і простежується розуміння місця питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильно і повно розкрито зміст матеріалу в обсязі програми, відповідь має чіткий, логічний та послідовний характер;
- повністю розкрито зміст понять, точно використано наукові терміни;
- відповідь насичена глибокими та розгорнутими судженнями;
- зроблено аргументовані висновки;
- здобувач освіти демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання.

Оцінка «4» (добре) ставиться, якщо у відповіді:

- зазначено і простежується розуміння місця питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- майже повно розкрито основний зміст матеріалу, відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу;
- надано правильне визначення понять і чітко використано наукові терміни;
- недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база, недостатньо мотивовані висновки;
- здобувач освіти вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації;
- у відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.

Оцінка «3» (задовільно) ставиться, якщо у відповіді:

- зміст навчального матеріалу викладено неповно, фрагментарно, відповідь має недостатньо стійкий (здобувач вищої освіти відповідав невпевнено) та послідовний характер;
- допущено певні помилки й неточності у використанні наукової термінології та визначенні понять;
- відповідь має формальний та переважно репродуктивний характер, висновки не аргументовані та не охоплюють всього змісту викладеного матеріалу;
- у новій навчальній ситуації здобувач освіти використовує лише окремі знання вивченого матеріалу;
- у відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.

Оцінка «2» (незадовільно) ставиться, якщо у відповіді:

- здобувач освіти неспроможний відтворити зміст навчального матеріалу у певній послідовності, у відповіді окремі фрагменти знань перемежуються з розрізненими фактами та загальними фразами;
- допущено грубі помилки при визначенні понять та використанні термінології;
- викладений матеріал не узагальнено, висновки не сформульовано;
- у відповіді наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Оцінювання тестових завдань

Оцінка «5» (відмінно) - 100-90% правильних відповідей.

Оцінка «4» (добре) – 89,9-75% правильних відповідей.

Оцінка «3» (задовільно) – 74,9-60% правильних відповідей.

Оцінка «2» (незадовільно) – 59,9% і менше правильних відповідей.

Оцінювання розв'язання ситуаційної задачі

Оцінка «5» (відмінно) – здобувач освіти правильно виконав практичне завдання (ситуаційну вправу), спроможний аргументовано відстоювати свою думку.

Оцінка «4» (добре) - здобувач освіти показує не досить високі знання понятійного апарату та літературних джерел, вміє аргументувати свої думки та ставлення до відповідних категорій.

Оцінка «3» (задовільно) – здобувач освіти у цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел.

Оцінка «2» (незадовільно) – здобувач освіти дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату та літературних джерел.

Оцінювання презентацій

Оцінка «5» (відмінно) - тему розкрито повно, використані матеріали демонструють розуміння теми, матеріал викладений в логічній послідовності, з використанням міждисциплінарних зв'язків, грамотно, раціонально використані можливості комп'ютерної анімації, презентація не перевантажена слайдами (до 15 слайдів), раціонально використані графіки, малюнки, діаграми тощо. Здобувач освіти чітко, впевнено та грамотно доповідає і викладає матеріал, відповідає на запитання, готовий до дискусії.

Оцінка «4» (добре) - тему розкрито частково, має місце порушення логічної послідовності, неповне використання міждисциплінарних зв'язків, допущені незначні граматичні помилки, недостатньо використані можливості комп'ютерної анімації, презентація перевантажена слайдами (або недостатньо слайдів для розкриття теми), на одному слайді багато дрібної інформації.

Оцінка «3» (задовільно) - наявні суттєві недоліки у виконанні презентації, тема розкрита частково, порушена логічна послідовність викладеного матеріалу, здобувач вищої освіти не завжди з розумінням підбирає матеріал, допущені помилки як в презентації, так і в доповіді. Не використані можливості комп'ютерної анімації, відсутній аналіз представлених матеріалів.

Оцінка «2» (незадовільно) - тему не розкрито, в роботі відсутні графіки, малюнки. Не використані можливості комп'ютерної анімації, відсутній аналіз представлених матеріалів. Здобувач вищої освіти не володіє матеріалом, не може відповісти на запитання.

Оцінювання рефератів

Оцінка виставляється з урахуванням двох параметрів:

- 1) обсяг виконаного реферату;
- 2) якість написання.

Оцінка «5» (відмінно) ставиться за реферат, який має обсяг 12 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.

Оцінка «4» (добре) ставиться за реферат, який має обсяг 8 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.

Оцінка «3» (задовільно) ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.

Оцінка «2» (незадовільно) ставиться, якщо тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.

Оцінювання самостійної роботи

Оцінка «5» (відмінно) - здобувач вищої освіти надав повну, обґрунтовану відповідь на питання, використав всі рекомендовані джерела інформації, чітко відповідає на поставлені питання, дотримана етика посилань.

Оцінка «4» (добре) - здобувач вищої освіти надав достатню відповідь на питання, використав матеріали основних джерел інформації, надає відповіді на поставлені питання, допускає незначні помилки в обґрунтуванні, дотримана етика посилань.

Оцінка «3» (задовільно) - здобувач вищої освіти орієнтується в поняттях, частково розкрив питання, використані тільки матеріали підручника, відповідає на поставлені питання невпевнено, допускає фактичні помилки, дотримана етика посилань частково.

Оцінка «2» (незадовільно) - здобувач вищої освіти не виконав роботу, на поставлені питання не відповідає або допускає грубі помилки.

12. Методичне забезпечення

1. До кожного практичного заняття підготовлено інструктивні карти, алгоритми виконання практичних навичок, набір ситуаційних задач та тестів різного рівня складності.
2. Для виконання позааудиторної самостійної роботи підготовлені методичні матеріали з тестовим матеріалом, запитаннями для самоконтролю, рекомендованою літературою.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Губенко, І. Я. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко

Вітенко І.С., Вітенко Т.І. Основи психології. — Вінниця: Нова книга, 2001.

Лазуренко О.О. Основи психології: навч.-метод. посіб. — К., 2002. — 168 с.

Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. — К., 2000.

Панюк В., Титаренко Т., Черпалєва Н. та ін. Основи практичної психології. — К.: Либідь, 2006.

Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. — К.: Знання, 2006.

Трофімов Ю.Л. Психологія. — К.: Либідь, 2000.

Трухін І.О. Соціальна психологія спілкування. — К., 2005.

Додаткова

Основи загальної і медичної психології / за ред. І.С. Вітенка, О.С.

Чабана. Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. 344 с.

Жигайло Н.І. Соціальна психологія. — Львів: Новий Світ, 2007

Зігерт В., Ланч Л. Педагог без конфліктів. — М., 1990.

Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики. — К., Ельга Ніка-Центр, 2006.

Психологія / За ред. отця Юзефа Макселона. — Львів, Монастир Монахів Студійського Уставу, видавничий відділ “Свічадо”, 1998.

Цигульська Т.Ф. Загальна та прикладна психологія: Курс лекцій. — К.: Наук. думка, 2000.

14. Інформаційні ресурси

1. Сайт коледжу.
2. <http://psychologiva.com.ua>
3. <http://smerfero.com>
4. <http://pidruchniki.com/psihologiya/>
5. <http://wftfw.ebk.net.ua/Book/psychology/vmoslavska>
6. <http://www.gumer.info/bibliotek>